

Dosarul nr. 2ra-1782/18

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud: C. Valah)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

DECIZIE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari
Nina Vascan
Victor Burduh
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 2 octombrie 2015, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 13 august 2015 a solicitat de la pârât furnizarea unor informații de interes public, cu privire la condamnările Republicii Moldova la Curtea de la Strasbourg și anume: - cauza Buhaniuc c. Moldovei (hotărârea din 28 ianuarie 2014) - numele persoanelor care au maltratată reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Vasîlca c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) - ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea privind decesul fiului; judecătorul de instrucție care a pronunțat încheierea din 20 august 2010; - cauza Ziaunys c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014), judecătorii care au pronunțat decizia din 17 iunie 2006 a Curții

Supreme de Justiție; - cauza Sandu c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) judecătorul care a pronunțat sentința din 17 aprilie 2007 a Judecătoriei Botanica; judecătorii care au pronunțat decizia din 31 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău; judecătorii care au pronunțat decizia din 24 octombrie 2007 a Curții Supreme de Justiție; - cauza Kenzie Global Limited LTD c. Moldovei (hotărârea din 8 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 9 noiembrie 2006; -cauza Radu c. Moldovei (hotărârea din 15 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat hotărârea din 6 iunie 2004 a Judecătoriei Centru; judecătorii care au pronunțat decizia din 10 mai 2007 a Curții Supreme de Justiție; - cauza Tripaduș c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; - cauza Gavrilița c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs acțiunea civilă privind compensarea prejudiciilor cauzate în urma maltratării; - cauza Ciorap c. Moldovei nr. 4 (hotărârea din 8 iulie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs cauza reclamantului; - cauza Tcaci c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - numele persoanelor care au maltratată reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Ninescu c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; -cauza Cornea c. Moldovei (hotărârea din 22 iulie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia din 8 iunie 2006 a Curții de Apel Chișinău; judecătorii care au pronunțat decizia din 15 noiembrie 2006 a Curții Supreme de Justiție; - cauza Bulgara c. Moldovei (hotărârea din 30 septembrie 2014) - numele persoanelor care au maltratată reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Urechean și Pavlicenco c. Moldovei (hotărârea din 2 decembrie 2014) - judecătorii care au scos de pe rol acțiunile reclamantilor.

Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a susținut că, prin răspunsul din 9 septembrie 2015, Agentul guvernamental a refuzat furnizarea informației solicitate în lipsa unor motive întemeiate, prin ce a încălcat dreptul de acces la informația de interes public spirit.

Reclamanta a solicitat constatarea încălcării dreptului de acces la informația solicitată prin cererea din 13 august 2015, obligarea furnizării informației și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 1 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” și a fost menținută hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 19 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, casată decizia

din 1 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău și a fost trimisă cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” și a fost menținută hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

La 25 aprilie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că în baza Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, este susceptibilă de a fi furnizată orice informație oficială aflată în posesia și la dispoziția furnizorului de informații, indiferent de proveniența informației. Dreptul de acces la informațiile oficiale se va considera lezat dacă furnizorul indică în răspunsul oferit solicitantului doar anumite repere, în baza cărora solicitantul ar putea să apropie informația respectivă ulterior, după efectuarea unor investigații suplimentare.

A susținut că prin hotărârea Curții Constituționale din 18 mai 2016 a fost admisă excepția de neconstituționalitate ridicată de Vitalie Zama, reprezentantul Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” și a fost declarat neconstituțional art. 10 alin. (4) din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, recunoscându-se astfel dreptul asociației reclamante la informația solicitată.

Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a menționat că informațiile conținute în materialele/corespondența deținută de Agentul guvernamental sunt de interes public sporit, iar îngrădirea accesului la această informație este nejustificată, or poate descuraja persoanele interesate la urmărirea domeniilor în cauză.

A mai menționat că dreptul de a primi informații este garantat de Convenția Europeană în 47 de state membre ale Consiliului European. Jurisprudența Curții de la Strasbourg este considerat un standard internațional de autoritate în materia protecției drepturilor omului, pe care statele membre urmează să aplice în procesul implementării efective a dreptului de acces la informația publică la nivel național.

Recurenta a reiterat că dreptul de acces la informație este strâns legat de dreptul de a primi informație garantat de art. 10 din CEDO. Acest drept permite publicului de a cunoaște/afla în mod corespunzător/adekvat și de a forma o opinie critică asupra situației din țară. Dreptul de a primi informație nu este absolut și poate fi restricționat pentru a balansa interesele

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei contestate cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 februarie 2018, dar date cu privire la recepționarea acesteia de către recurentă nu se atestă.

Astfel, recursul declarat la 25 aprilie 2018, este în termen.

Prin încheierea din 10 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, la 13 august 2015, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, în scopul publicării anuale a listei persoanelor responsabile de condamnarea Republicii Moldova la CEDO, a solicitat Ministerului Justiției, Direcției Generale Agent Guvernamental, eliberarea în scris a informațiilor de interes public în 14 cauze de condamnare a statului nostru la Curtea de la Strasbourg și anume: - cauza Buhaniuc c. Moldovei (hotărârea din 28 ianuarie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Vasîlca c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) - ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea privind decesului fiului; judecătorul de instrucție care a pronunțat încheierea din 20 august 2010; - cauza Ziaunys c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014), judecătorii care au pronunțat decizia din 17 iunie 2006 a Curții Supreme de Justiție; - cauza Sandu c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) judecătorul care a pronunțat sentința din 17 aprilie 2007 a Judecătoriei Botanica; judecătorii care au pronunțat decizia din 31 mai 2007 a Curții de Apel Chișinău; judecătorii care au pronunțat decizia din 24 octombrie 2007 a Curții Supreme de Justiție; - cauza Kenzie Global Limited LTD c. Moldovei (hotărârea din 8 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 9 noiembrie 2006; -cauza Radu c. Moldovei (hotărârea din 15 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat hotărârea din 6 iunie 2004 a Judecătoriei Centru; judecătorii care au pronunțat decizia din 10 mai 2007 a Curții Supreme de Justiție; - cauza Tripaduș c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; - cauza Gavrilița c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs acțiunea civilă privind compensarea prejudiciilor cauzate în urma maltratării; - cauza Ciorap c. Moldovei nr. 4 (hotărârea din 8 iulie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs cauza reclamantului; - cauza Tcaci c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza

Ninescu c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; -cauza Cornea c. Moldovei (hotărârea din 22 iulie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia din 8 iunie 2006 a Curții de Apel Chișinău; judecătorii care au pronunțat decizia din 15 noiembrie 2006 a Curții Supreme de Justiție; - cauza Bulgara c. Moldovei (hotărârea din 30 septembrie 2014) - numele persoanelor care au maltratată reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Urechean și Pavlicenco c. Moldovei (hotărârea din 2 decembrie 2014) - judecătorii care au scos de pe rol acțiunile reclamantilor (f. d. 6-7, vol. I).

Prin răspunsul nr. 10/9654 din 4 septembrie 2015, Reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat că nu i se dă curs solicitării, deoarece odată cu adoptarea cadrului nou normativ cu privire la activitatea Agentului guvernamental, chestiunea privind responsabilitatea pentru încălcările CEDO este reglementată mai minuțios și aduce claritate în ceea ce privește procedura de identificare a responsabilității individuale angajate după o hotărâre a CtEDO. În sensul art. 25 al Legii nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, o obligație a Agentului guvernamental este sesizarea autorităților competente să aprecieze gradul și tipul de responsabilitate individuală pentru încălcările constatate în hotărârile CtEDO, prevederi aplicabile. De asemenea, a menționat că, în opinia Agentului guvernamental, publicarea listelor în forma propusă nu mai este actuală și nu corespunde scopului nobil de a responsabiliza autoritățile publice ori a asigura transparență decizională. Responsabilitatea angajată printr-o hotărâre sau decizie a CtEDO, nu implică automat și neapărat responsabilitatea individuală a funcționarilor statului vizați în speță. Concomitent, s-a specificat că nu se intenționează limitarea activității în acumularea informației și publicitatea acesteia, doar că sunt liberi să o facă fără contribuția Agentului guvernamental, deoarece informația solicitată este disponibilă de a fi colectată și din alte surse și care nu se află în posesia exclusivă a Agentului guvernamental (f. d. 8 - 10, vol. I).

Astfel, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” înaintând cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM a solicitat constatarea încălcării dreptului de acces la informația solicitată prin cererea din 13 august 2015, obligarea furnizării informației și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea speței în cauză prima instanță a ajuns la concluzia respingerii acțiunii, ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, instanța de apel a găsit necesar de a-l respinge și a menține hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că conform art. 1 alin. (1) al Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, prezenta lege reglementează: a) raporturile dintre furnizorul de informații și persoana fizică și/sau juridică în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la

informație; b) principiile, condițiile, căile și modul de realizare a accesului la informațiile oficiale, aflate în posesia furnizorilor de informații; d) drepturile solicitanților informației; e) obligațiile furnizorilor de informații în procesul asigurării accesului la informațiile oficiale; f) modalitatea apărării dreptului de acces la informație.

În contextul normei citate, instanța de apel a precizat că în speță, Ministerul Justiției al RM nu este furnizor de informație, în sensul solicitat de reclamantul apelant, în cazul în care acesta nu este unicul deținător și nu este posesor al informației solicitate, or informația solicitată a fost acumulată de intimat de la alte instituții ale statului.

Curtea de Apel Chișinău a evidențiat că în principiu reclamantul apelant a solicitat informații cu privire la persoana ofițerilor de urmărire penală care au maltratată și/sau au efectuat urmărirea penală, procurorii care au supravegheat urmărirea penală, precum și judecătorii care au examinat plângerile și/ sau cauzele, fapt ce denotă că informațiile date se află în posesia altor asemenea autorități publice, pe când Ministerul Justiției al RM doar a colectat de la autoritățile naționale, precum de la organele de urmărire penală, procuraturi și instanțe de judecată informațiile respective întru asigurarea apărării statului în fața CEDO.

Astfel, instanța de apel a constatat că, Ministerul Justiției al RM nu este deținătorul/posesorul informațiilor solicitate, nu stochează și nu generalizează astfel de informații, ci doar a fost persoana care a dispus de acces la asemenea informații.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, referindu-se doar la susținerile Ministerului Justiției al RM, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă

apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

La caz, este important a reține că dreptul la informație este un drept fundamental al omului, fiind garantat de art. 34 din Constituție. Alineatul (1) al articolului constituțional prevede că dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

Acest drept obligă autoritățile publice să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Dreptul la informație nu poate fi asigurat decât printr-un nivel adecvat al transparenței autorităților publice.

Conform art. 1 al Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, prezenta lege reglementează: a) raporturile dintre furnizorul de informații și persoana fizică și/sau juridică în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informație; b) principiile, condițiile, căile și modul de realizare a accesului la informațiile oficiale, aflate în posesia furnizorilor de informații; d) drepturile solicitanților informației; e) obligațiile furnizorilor de informații în procesul asigurării accesului la informațiile oficiale; f) modalitatea apărării dreptului de acces la informație. Nu constituie obiect al prezentei Legi raporturile care au legătură tangențială cu raporturile enumerate în alineatul (1) al prezentului articol și se referă la: a) colectarea, prelucrarea, depozitarea și garantarea integrității informațiilor; b) prezentarea obligatorie a informațiilor prevăzute de lege de către persoane private autorităților publice, instituțiilor publice; c) accesul autorităților publice, instituțiilor publice, persoanelor fizice și/sau juridice, abilitate cu gestionarea unor servicii publice, la informațiile aflate în posesia altor asemenea autorități publice, instituții publice, persoane fizice și/sau juridice; d) furnizarea informațiilor referitoare la propria activitate de către persoane fizice și juridice private, partide și formațiuni social-politice, fundații, asociații obștești.

Raportând la caz prevederile legale enunțate în coroborare cu relatările stabilite, instanța de recurs remarcă că pentru a determina incidența Legii, în privința raportului juridic litigios, este necesar de a stabili dacă: - subiecte ale raportului juridic sunt solicitantul informației și furnizorul de informații; - conținutul acestui raport implică existența dreptului solicitantului de acces la informația solicitată concretă și a obligației corelative a furnizorului de informație de a elibera informația solicitată; - obiectul raportului juridic litigios ține de furnizarea informației solicitate cu varietățile aferente; - raportul respectiv se încadrează în una din literele art. 1 alin. (1) din Lege; - posedă reclamantul informația solicitată având în vedere participarea sa în cadrul examinării cauzelor la CtEDO.

Totodată, este important a menționa că orice autoritate și/sau instituție publică este obligată să ofere informațiile solicitate, atât timp cât nu există un motiv legitim de a refuza aceste solicitări.

Or, articolul 34 alin. (3) din Constituție stabilește că dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor.

Reieșind din specificul acțiunii deduse judecării, precum și în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor, alături de cele constatate, era indispensabil

de a verifica și de a da o apreciere obiectivă și multilaterală conținutului informației solicitate de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” și de a stabili statutul acesteia.

Prin urmare, se necesită a menționa că dreptul la informație poate fi supus unor excepții, care să permită abținerea de la prezentarea anumitor categorii de informații. Aceste excepții includ protecția securității naționale, a relațiilor internaționale, a vieții private a persoanelor, a confidențialității comerciale, a ordinii publice și a punerii în aplicare a legii, precum și refuzul de a prezenta informațiile primite în condiții de confidențialitate sau cele care rezultă din discuțiile interne.

Totuși, pentru a putea fi invocate, excepțiile trebuie să justifice existența unui prejudiciu pentru interesul public, în cazul în care informațiile ar fi comunicate.

Astfel, adoptând soluția de respingere a acțiunii, instanța de apel nu a ținut cont de regulile sus invocate și și-a motivat decizia doar prin prisma faptului că Ministerul Justiției al RM nu este furnizorul informației respective, fără a aprecia și a analiza tipul și conținutul informației cerute și dacă comunicarea acesteia ar putea prejudicia interesul public.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că unul din raționamentele, asupra cărui a insistat Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” pe parcursul judecării cauzei în instanțele ierarhic inferioare este faptul că, informațiile conținute în materialele/corespondența deținută de Agentul guvernamental sunt de interes public sporit, iar îngrădirea accesului la această informație este nejustificată, or poate descuraja persoanele interesate la urmărirea domeniilor în cauză.

Instanța de apel, însă, fără a intra în esența acestui argument și fără a supune aprecierii argumentul dat în raport cu prevederile legale sub imperiul cărora urmează a fi judecat prezentul litigiu a constatat că acțiunea este neîntemeiată.

Se va mai remarca în partea ce ține de necesitatea restricționării accesului la corespondența Agentului guvernamental cu Curtea Europeană, că potrivit regulii generale de la art. 40 §2 din Convenție, accesul la actele depuse la Secretariatul Curții Europene nu este limitat pentru public, decât dacă Președintele Curții Europene decide astfel.

La caz, se evidențiază faptul că instanța de apel urma să stabilească cu certitudine dacă categoria de informații solicitată în speță de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” poate fi exceptată integral și în mod automat de la principiul publicității și transparenței și de la aplicarea Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000.

Mai mult că, instanța de apel a examinat speța doar prin prisma unui singur criteriu, și anume celui a subiectului raportului juridic litigios, considerând că Ministerul Justiției al RM nu este purtătorul informației solicitate și nu poate fi subiect, omițând în acest fel de a aprecia celelalte criterii și de a studia conținutul, categoria și statutul informației solicitate de reclamantă.

Sub aspectul celor invocate, mai urmează a fi remarcat faptul că instanța de apel a considerat relevante la caz prevederile art. 10 alin. (4) a Legii cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, prevederile Legii nr. 982 din 11

mai 2000 privind accesul la informație se aplică corespondenței dintre Agentul guvernamental și Curtea Europeană, precum și materialelor din dosarele ce se află în procedura Agentului guvernamental până la devenirea definitivă a hotărârii sau a deciziei Curții Europene. După devenirea definitivă a hotărârii sau a deciziei Curții Europene, informația solicitată poate fi obținută de la autoritatea emitentă sau de la alte autorități în sarcina cărora se află păstrarea acesteia.

Însă, prin hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 18 mai 2016, dispozițiile art. 10 alin. (4) a Legii cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015 au fost declarate neconstituționale din motivul că se încalcă principiul proporționalității.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că instanța de apel nu a supus aprecierii și cercetării nemijlocite tot cumulul de acte probatorii prezente la materialele cauzei.

Astfel aceste circumstanțe au rămas fără o apreciere adecvată de către instanțele de judecată, deși urmau a fi verificate și analizate minuțios întru soluționarea corectă a litigiului.

În contextul dat, instanța de recurs reține că cele descrise incontestabil indică la o examinare superficială a cauzei, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale și fără a intra în esența litigiului apărut în speță, precum și pretențiilor formulate de părți, omițând de a da apreciere și probelor aduse în susținerea pretențiilor din acțiune.

Ca urmare, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestuia, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, care, este diferită de la caz la caz.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”.

Se casează decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauză civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Dumitru Mardari

Nina Vascan

Victor Burduh

Tamara Chișca-Doneva